

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Vår dato: 24.03.2021
Deres dato: [Deres dato]
Vår referanse: Emmelie Odberg
Rosengren
Deres referanse: [Deres ref]

NHOs kommentar til EUs forslag om Digital Services Act samt Digital Markets Act

NHO viser til tidligere innspill oversendt Kommunal- og moderniseringsdepartementet i september 2020 til norsk posisjon ifm. forberedelsene i EU av forslagene om Digital Services Act (DSA) og Digital Markets Act (DMA), og takker for muligheten til å følge opp med våre synspunkter på de konkrete lovforslagene som nå foreligger fra Kommisjonen.

NHOs innspill er delt opp i en overordnet kommentar til omfanget og innretningen på DSA/DMA-pakken som helhet, samt en del hvor vi går gjennom NHOs spesifikke synspunkter på noen av hovedelementene i de to lovforslagene.

Overordnet om DSA og DMA

DSA bygger på en oppdatering av og skal komplettere EUs tyve år gamle netthandelsdirektiv (2000/31/EC), og DMA er ment som et verktøy for å rette opp i og forebygge konkurransevridninger i markedet knyttet til store plattformaktører med dominerende markedsstilling (såkalte "portvoktere").

NHO støtter en oppdatering og videreutvikling av netthandelsreglene, for å sikre at disse er relevante ift. den store økningen i digitalisering av tjenester samt online salget av varer og tjenester fremdrevet av en voksende plattformøkonomi. En viktig del av DSA handler om spredningen av ulovlig og/eller skadelig innhold ifm. med digitale plattformtjenester, og plattformenes ansvar i forbindelse med det. Noe som igjen henger tett sammen både med ytringsfrihet, innovasjon og forbrukervern. NHO mener det haster å få på plass gode mekanismer for å forebygge at digitale plattformer blir utnyttet til å spre skadelig innhold som f.eks. falske nyheter og falske politiske kampanjer. Samtidig er det viktig med en god balanse mellom og rettslig sikkerhet ifm. plattformenes evt. juridiske ansvar og forpliktelser når det handler om brukergenerert innhold. NHO støtter derfor at DSA begrenses til kun å medføre ansvarsplikt for ulovlig og ikke for lovlig men skadelig innhold. NHO støtter også at virkeområdet for DSA begrenses til kun formidlingstjenester (conduit-, caching- og hosting-tjenester), og inndelingen i spesifikke ansvarsregler for disse samt generelle aktsomhetsregler for formidlingstjenester og tilleggsbestemmelser henholdsvis for hosting-tjenester inkludert i form av online plattformer og for online plattformer alene. Det er imidlertid behov for tilpasninger og klargjøringer på noen av definisjonene for lovforslagets virkeområde, noe vi vil gå nærmere inn på i den neste delen av teksten.

NHO er også enig utfordringene med at plattformøkonomien domineres av et fåtall store aktører med global rekkevidde, og måten det påvirker konkurransesituasjonen i markedet gjennom økende markedskonsentrasjon og forsterkende nettverkseffekter. Digitaliseringen er global og grenseløs. NHO er

derfor i utgangspunktet positiv til å finne felleseuropeiske løsninger for å unngå fragmentering og sikre sunn konkurranse ifm. plattformøkonomien, men har tidligere stilt spørsmål ved hensiktsmessigheten ved en ex-ante tilnærming slik den DMA bygger på. Da plattformene er forskjellig fra sektor til sektor kan det være vanskelig med en "one size fits all"-tilnærming til forebygging av konkurransevriddinger, f.eks. ift. industrielle B2B-plattformer som ved at de ofte er svært bransjespesifikke gjerne innebærer mindre konkurransevridding. Nå som lovforslaget foreligger kan NHO slutte seg til de prinsipielle kriteriene og kvantitative terskelverdiene for tildeling av portvokterstatus for det som regnes å være "sentrale plattformtjenester", men ser noen mulige utfordringer ved at Kommisjonen likevel kan tildele portvokterstatus selv om virksomheten ikke oppfyller terskelverdiene. NHO ser også noen mulige betenkeligheter med den økonomiske belastningsgraden som begrunnelse for henstillinger til Kommisjonen om å midlertidig suspendere en enkeltforpliktelse for en portvokterplattform.

Nærmere om noen av forslagene i DSA og DMA

DSA:

- NHO støtter at opprinnelseslandprinsippet videreføres, uten at det påvirker medlemslandenes frihet å selv definere utover EU-retten hva som er ulovlig og lovlig innholdsmessig (jmf. artikkel 2, litra g). NHO støtter ikke harmonisering på europeisk nivå av reguleringer på ytringsfrihetsområdet.
- NHO støtter også å opprettholde begrenset ansvar-prinsippet (limited liability) for brukergenerert innhold, og at det utvides til online plattformer.
- Tilsyn med innhold som formidles av plattformbrukere er et annet viktig element, og NHO deler Kommisjonens syn om at det ikke bør innføres generell overvåkningsplikt for formidlingstjeneste-plattformer (artikkel 7). NHO støtter også å harmonisere reglene om påbud for plattformer å agere mot ulovlig innhold, i tråd med forslaget artikkel 8. I tillegg tror vi det at plattformer som foretar egne tilsynsutredninger likevel kan hevde begrenset ansvar ved en senere anledning, vil kunne stimulere til mer proaktiv oppfølging fra plattformene før en myndighetsbeslutning foreligger.
- Artikkel 14 stiller krav til hosting-tjenester og online plattformer om å tilby såkalt "user flagging" etter standardisert format. Formalisering av notifikasjonsrutiner kan være med på å underbygge varsling mot ulovlig innhold, men standardiseringen av notifikasjonsskjema må ikke føre til at varslinger automatisk tolkes som kjennskap om at ulovlig innhold foreligger. Det bør ses nærmere på om det er behov for tilpasninger i artikkel 14.2 og 14.3 for å ta høyde for det. Brukervarsel mot et innhold behøver ikke å bety at innholdet virkelig er ulovlig etter lovens mening. Brukervarsel må derfor ikke tillegges den samme virkningskraften som et formelt rettslig vedtak. Likefult, dersom et innhold rettslig sett er ulovlig, bør brukervarsel kunne tolkes som at kjennskap til ulovlig innhold foreligger.

DMA:

- NHO støtter de prinsipielle kriteriene og tilhørende kvantitative terskelverdiene i artikkel 3.1 og 3.2. Faste kriterier for identifisering og tildeling av portvokterstatus skaper forutsigbarhet i markedet og bidrar til rettslig sikkerhet for næringslivet. DMA handler om å forebygge konkurransevriddinger knyttet til store plattformaktørers forretningsmodeller og markedsatferd. Det ville derfor ikke være hensiktsmessig å nedjustere terskelverdiene.
- Det er behov for å tilpasse definisjonen av bedriftsbruker i artikkel 2.17. Den nåværende ordlyden inkluderer i likhet med definisjonen av sluttbruker, både privatpersoner og juridiske personer. Hvis begge skal telle med mot terskelverdiene for portvokterstatus trengs det to ulike definisjoner. Definisjonen av bedriftsbrukere bør etter NHOs mening følge avtaleforhold.
- NHO er bekymret for at artikkel 3.6, som gir Kommisjonen mulighet for å tildele portvokterstatus selv om virksomheten ikke oppfyller de kvantitative terskelverdiene for det, kan føre til uforutsigbarhet. Og at det på sikt vil kunne påvirke investeringsviljen i nye digitale virksomheter, og dermed også innovasjon og verdiskaping. Kommisjonen bør utforme tydelige retningslinjer for hvordan man har til hensikt å applisere og fortolke kriteriene i artikkel 3.6 ifm. markedsundersøkelser, for å avgjøre om en virksomhet som ikke oppfyller de kvantitative kriteriene likevel reelt sett kan anses for å være en portvokter. Retningslinjene bør også sette tydelige rammer for enkeltvirksomhetens rett til å bli hørt i slike spesifikke fall av tildeling av portvokterstatus.
- NHO støtter målene med forpliktelsene for portvokterplattformer som listes i artikkel 5 og 6. Særlig for å sikre rettferdig bruk av data og motvirke innlåsnings effekter eller selvforsterkende atferd og forskjellsbehandling, men også for å oppnå økt teknologinøytralitet, interoperabilitet og dataportabilitet. Samtidig vet vi ikke i dag hvor treffende forpliktelsene vil være for å oppnå disse målene, det vil tiden utvise. NHO er derfor opptatt av at det sikres tilstrekkelige mekanismer for dialog med næringslivet om treffsikkerheten til reguleringen.
- Angående artikkel 8 som tilsier at en virksomhet med portvokterstatus, med begrunnelse i at den truer virksomhetens økonomiske levedyktighet, kan henstille Kommisjonen om å midlertidig suspendere en enkeltforpliktelse: NHO mener det bør gis rimelig tid til å tilpasse seg regelverket i spesielle tilfeller, men kostnaden som et argument for suspensjon av eller unntak fra forpliktelser vil samtidig potensielt kunne utfordre hensikten med DMA. Det viktige er å sikre gode rammer for regulatorisk dialog mellom Kommisjonen og virksomheter i utformingen av ulike forpliktelser for den enkelte virksomhet, og forutsigbare og effektive prosesser for å håndtere utfordringer ved enkeltforpliktelser.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Gjermund Løyning

Direktør politikk og samfunnskontakt

Dette dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.